

Zakres materiału i kryteria oceniania z języka polskiego II klasa

Uwaga: Zakres rozszerzony zaznaczony pogrubionym drukiem

Uczeń otrzymuje oceny za:

- odpowiedź ustną,
- pisemne prace klasowe i domowe,
- testy sprawdzające wiadomości, znajomość lektur,
- wartość prowadzonych notatek,
- samodzielnie opracowany materiał poszerzający wiadomości (np. referat, zestawy bibliograficzne, projekt inscenizacji, elementy wykładu),
- aktywność na lekcjach.

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

Wiadomości:

- zna i rozumie utwory (lub ich fragmenty) wskazane w programie, tj.:
 - * A. Mickiewicz III część *Dziadów* i inscenizacja omawiana na lekcji,
 - * A. Mickiewicz *Oda do młodości*, *Romantyczność*, *Stepy akermzańskie*, *Burza*, *Nad wodą wielką i czystą*,
 - * J. Słowacki *Rozłączenie*, *Hymn*, *Bo to jest wieszczka najjaśniejsza chwała*,
 - * **J. Słowacki *Kordian***,
 - * C. Norwid *W Weronie*, *Bema pamięci żałobny-rapsod*, *Adam Krafft*, *Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie*,
 - * **Z. Krasiński *Nie-Boska komedia***,
 - * B. Prus *Lalka*,
 - * F. Dostojewski *Zbrodnia i kara*,
 - * K. Przerwa-Tetmajer *Koniec wieku XIX* i inne wiersze,
 - * S. Wyspiański *Wesele* i film A. Wajdy,
 - * J. Conrad *Jądro ciemności*,
 - * **S. Żeromski *Ludzie bezdomni***,
 - * S. Żeromski *Przedwiośnie*,
 - * **Z. Nałkowska *Granica* lub M. Dąbrowska *Noce i dnie* (fragmenty)**,
 - * L. Staff *Wysokie drzewa* i inne wiersze,
 - * J. Tuwim *Do krytyków* i inne wiersze,
 - przyporządkowuje autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej,
 - określa ramy chronologiczne omawianej epoki,
 - objaśnia znaczenie nazw omawianych epok literackich,
 - wskazuje podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich,
 - wskazuje cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki,
 - wskazuje cechy prądów umysłowych i artystycznych,
 - posługuje się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami,
 - streszcza główne wątki utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych.
- ##### **Umiejętności:**
- rozpoznaje najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok,
 - charakteryzuje bohaterów literackich,

- przekazuje efekty swojej pracy na lekcjach w sposób komunikatywny,
- umiejętnie przywołuje cytaty z tekstów literackich do wypowiedzi własnych,
- **rozpoznaje i charakteryzuje styl utworu (romantycznego, realistycznego, modernistycznego).**

Język:

- przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortofonii (wymowy), ortografii, fleksji, leksyki, frazeologii, składni; dopuszczalne usterki językowe,
- posługuje się stylem komunikatywnym, stosownym do sytuacji (dopuszczalna schematyczność), wystarczającym słownictwem,
- posługuje się terminologią specjalistyczną w zakresie niezbędnym do realizacji tematu.

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

Wiadomości:

- zna i rozumie utwory dodatkowe (lub ich fragmenty) wskazane w programie, tj.:
 - * C. Norwid *Fortepian Szopena, Pielgrzym*,
 - * A. Asnyk *Do młodych*,
 - * E. Orzeszkowa *Nad Niemnem* (fragmenty/ekranizacja),
 - * K. Przerwa-Tetmajer *Melodia mgieł nocnych*,
 - * L. Staff *Deszcz jesienny*,
 - * **J. Kasprówicz *Krzak dzikiej róży, Dies irae*,**
 - * **W.S. Reymont *Chłopi* lub *Ziemia obiecana* (fragmenty tekstu lub ekranizacja),**
 - * **M. Kuncewiczowa *Cudzoziemka*,**
 - * **M. Pawlikowska-Jasnorzewska, wybrane wiersze,**
 - * **J. Iwaszkiewicz - wybrany tekst i ekranizacja,**
 - * **J.W. Goethe *Cierpienia młodego Wertera* (fragmenty),**
- zna i rozumie wybrane filmy z klasyki kinematografii polskiej i światowej,
- wyjaśnia literaturoznawcze sensy pojęć,
- wskazuje podstawowe cechy gatunków,
- wiąże fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi,
- wskazuje związki omawianych epok z wcześniejszymi.

Umiejętności:

- opisuje motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów,
- charakteryzuje wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich,
- charakteryzuje podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omawianych utworów literackich,
- charakteryzuje wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, odwołując się do omówionych utworów literackich,
- wskazuje i opisuje charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok,
- określa tematykę i problematykę omawianych utworów,
- wskazuje i opisuje charakterystyczne cechy tekstów kultury (obraz, rzeźba, sztuka teatralna, film),
- **rozpoznaje i charakteryzuje konteksty filozoficzne,**
- **przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich,**
- **dostrzega przemiany konwencji i praktykę ich łączenia.**

Język:

- przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortofonii, ortografii, fleksji, leksyki, frazeologii, składni (dopuszczalne usterki językowe),

- posługuje się komunikatywnym, stosownym do sytuacji stylem,
- posługuje się słownictwem stosownym i zróżnicowanym,
- przestrzega zasad etykiety językowej,
- posługuje się terminologią właściwą do realizacji tematu,
- stosuje środki językowe typowe dla rozmowy.

Na ocenę *dobrą* uczeń potrafi to, co na ocenę *dostateczną*, a ponadto:

- zna i rozumie utwory dodatkowe (lub ich fragmenty) wskazane w programie, tj.:
 - * A. Mickiewicz IV część *Dziadów* (fragmenty),
 - * J. Słowacki *Grób Agamemnona*,
 - * adaptacja: F. Coppola *Czas Apokalipsy*,
- zna konteksty literackie i kulturowe,
- * **Ch. Baudelaire, A. Rimbaud, E. Stachura – wybrane wiersze,**
- * **G. Flaubert lub E. Zola lub H. Balzak – wybrana powieść (fragmenty) lub ekranizacja,**
- * **W. Gombrowicz *Trans-Atlantyk*,**
- * **A. Mickiewicz *Konrad Wallenrod* (fragmenty),**
- * **M. Bułhakow *Mistrz i Małgorzata*.**

Umiejętności:

- wskazuje związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok,
- porównuje wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich,
- charakteryzuje koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich,
- wskazuje dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonuje analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego,
- zajmuje i uzasadnia stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce,
- formułuje wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia,
- ocenia bohaterów literackich w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne,
- **w interpretacji eseju i felietonu wykorzystuje wiedzę o jego cechach gatunkowych.**

Język:

- przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortofonii i ortografii, fleksji, leksyki, frazeologii, składni,
- posługuje się komunikatywnym, stosownym do sytuacji stylem; bogatym słownictwem,
- przestrzega zasad etykiety językowej,
- posługuje się terminologią specjalistyczną,
- stosuje środki językowe typowe dla rozmowy.

Na ocenę *bardzo dobrą* uczeń potrafi to, co na ocenę *dobrą*, a ponadto:

Wiadomości:

- zna i rozumie utwory dodatkowe (lub ich fragmenty) wskazane w programie, tj.:
 - * Z. Krasiński *Nie-Boska komedia*,
- swobodnie posługuje się cytatami,
- przedstawia ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich na podstawie omawianych utworów.

Umiejętności

- wyjaśnia funkcje motywów literackich,
- rozpoznaje nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub filmie,
- formułuje wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki,
- dokonuje samodzielnej, pogłębionej analizy i interpretacji dzieła literackiego i dzieła sztuki,
- odwołuje się do opinii autorytetów (sądy historyków literatury, myśli filozofów).

Język:

- przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortografii, ortofonii, fleksji, leksyki, frazeologii, składni,
- posługuje się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych,
- przestrzega zasad etykiety językowej,
- posługuje się bogatym słownictwem, posługuje się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości),
- swobodnie stosuje środki językowe typowe dla rozmowy.

Na ocenę celującą uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- prezentuje swoje poglądy, umiejętnie posługuje się wiedzą spoza programu szkolnego, świadcząca o dużej erudycji,
- formułuje wnioski dojrzałe, wnikliwe,
- stawia hipotezy badawcze,
- umiejętnie polemizuje, starannie i logicznie dobierając argumenty.

Ocenę niedostateczną uczeń otrzymuje, gdy:

Wiadomości:

- nie zna utworów (lub ich fragmentów) wskazanych w programie,
- nie potrafi przyporządkować autorom tytułów i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej,
- nie potrafi wskazać podstawowych cech najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich,
- nie potrafi wskazać podstawowych cech postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki,
- nie potrafi wskazać podstawowych cech prądów umysłowych i artystycznych,
- nie potrafi posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami,
- nie potrafi streścić głównych wątków utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych.

Umiejętności:

- nie potrafi rozpoznać najważniejszych środków stylistycznych w utworach literackich omawianych epok,
- nie potrafi dokonać charakterystyki bohaterów literackich.

Język:

- nie przestrzega zasad poprawności językowej,
- tworzy wypowiedź niekomunikatywną.

Ponadto:

- nie wykazuje chęci poprawy ocen,
- nie angażuje się w proces zdobywania wiedzy i umiejętności na poziomie dopuszczającym.